

Ivanov Y. V., Candidate of Historical Sciences, Associate Professor, Department of Sociology, Philosophy and Law, Odessa National Academy of Food Technologies (Ukraine, Odessa), ivanovev@inbox.ru

Socio-philosophical understanding of ungovernability: the development of the Ukrainian local community

The purpose of this article is to solve the problem of ungovernability of the local community. Methods of analysis, modelling, system approach are applied. It is found out that strategies based on needs can guarantee only survival, but will never lead to serious changes or development of community. An alternative way to the development based on the capabilities, skills and resources of the community's population. Its significant progress is possible only if the members of the local community themselves are aware of the need to invest in their community. The author proves that the solution of the problem is the creation of the Network Territorial System of Social Management. Within its framework, information and technology will be exchanged between different communities, the activities of individual activists, public organizations, animators, social educators are harmonized. By changing the management structure and filling it with new significance, the separation of the social management system from the urgent issues of local communities will be destroyed, and opportunities for the comprehensive expansion of the potential of the individual will emerge.

Keywords: ungovernability, local community, potential, animation.

* * *

УДК 141.7:316.613

Качмар О. В.,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри мистецьких дисциплін
початкової освіти, Прикарпатський національний
університет ім. Василя Стефаника
(Україна, Івано-Франківськ), Ooleksandra75@ukr.net

**ДИТЯЧА ТА ПІДЛІТКОВА АГРЕСІЯ
ЯК ОБ'ЄКТ ОСВІТНЬОГО ВПЛИВУ:
СПРОБА ФІЛОСОФСЬКОЇ КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЇ**

Розглядаються освітні стратегії дошкільної та шкільної освіти, спрямовані на упередження та подолання агресивності учнів. В Україні декларується потреба у вихованні толерантної, гуманістично-орієнтованої особистості, що виступає одним із фундаментальних принципів освіти для дітей та підлітків, проте самі процеси упередження агресивності сповнені колізій. Освітні стратегії мають на теоретично обгрунтованому рівні поєднувати можливість низки теорій упередження та подолання агресивності (теорія контролю, катарсису тощо), враховувати широкий спектр чинників актуалізації агресивних інтенцій у дітей та підлітків (психологічні, фізіологічні, культурно-релігійні тощо) аби мати ефективний характер в умовах складної сучасної соціокультурної динаміки.

Ключові слова: агресія, агресивність, дошкільна освіта, шкільна освіта, упередження агресивності, подолання агресивності.

На початку третього тисячоліття все більш активного характеру набувають процеси утвердження глобальної цивілізації. Динаміка та, взагалі, успішність утвердження зазначеного нового типу планетарного світового порядку, перебувають у прямій залежності від відповіді на запитання, чи здатне буде це суспільство існувати на засадах плідної співпраці, чи здатне воно буде конструктивно долати логічні колізії взаємодії між різними державами та релігіями, чи постане толерантність та прагнення до діалогу імперативом міжкультурної взаємодії тощо?

В умовах зазначених викликів, на кожну особистість покладається відповідальність бути активним суб'єктом утвердження зазначених аксіологічних пріоритетів цивілізаційного розвитку. Особливе місце у зазначених процесах логічно виділяється сучасній молоді, яка виступатиме рушійною силою соціокультурних перетворень найближчих кількох десятиліть. Відповідно до цієї логіки, на систему освіти покладаються великі сподівання щодо утвердження ідеалів неагресивної міжособистісної взаємодії, виховання дітей та підлітків

в гуманістичному руслі, транслювання принципів консенсусу та відкритості у комунікативних стратегіях.

Саме на дослідження можливостей дошкільної та шкільної освіти в упередженні утвердження агресивності особистості й спрямоване наше дослідження. При цьому, здійснити аналітику викликів сучасної соціокультурної динаміки із притаманними їй високими рівнями непередбачуваності, колізій та агресивності, а також оцінити можливості різних освітніх стратегій щодо їх мінімізації та упередження, буде доречно, застосувавши методологічний потенціал соціальної філософії та філософії освіти: «Філософія як теорія і методологія освіти має розгорнути категоріально узгодженим чином зміст і сенс «духу епохи», яка наближається. Вона має розкрити й делегувати його в освіту і саме на цій основі змінити її (освіти) ідеологію... Філософія освіти, як її теорія і методологія, розгортає освітній процес до рівня всезагальності розуміння людини і людяності, гуманізму і фундаментальних цінностей, за якими – історія, сьогодення і майбутнє» [7, с. 18–19].

Відповідно до заявленої вище логіки, доречно буде розпочати із аналізу евристичного потенціалу дошкільної освіти. Намагаючись дослідити філософські виміри дошкільного освітнього впливу на агресивність особистості, вважаємо за доцільне звернутись до законодавчої бази у галузі дошкільного виховання. На нашу думку, це дозволить прояснити, чи розуміється потреба у мінімізації агресивності підростаючого покоління в якості одного із фундаментальних завдань дошкільної освіти та виховання. У зазначеному плані плідним виглядає звернення до Закону України «Про дошкільну освіту».

Стаття 4 зазначеного закону містить наступні положення: дошкільна освіта – цілісний процес, спрямований на забезпечення різнобічного розвитку дитини дошкільного віку відповідно до її задатків, нахилів, здібностей, індивідуальних, психічних та фізичних особливостей, культурних потреб; формування у дитини дошкільного віку моральних норм, набуття нею життєвого соціального досвіду [2]. У цій же статті, наголошується, що дошкільний вік – базовий етап фізичного, психологічного та соціального становлення особистості дитини [2]. Стаття 6 декларує принципи дошкільної освіти, серед яких, зокрема, рівність умов для реалізації задатків, нахилів, здібностей, обдарувань, різнобічного розвитку кожної дитини; єдність розвитку, виховання, навчання і оздоровлення дітей; єдність виховних впливів сім'ї і дошкільного навчального закладу; особистісно-орієнтований підхід до розвитку особистості дитини; демократизація та гуманізація педагогічного процесу тощо [2].

Отже, на декларативному рівні, дошкільна освіта чи не в першу чергу розуміється в якості інструменту розбудови дитячого світогляду із неагресивними ціннісними орієнтаціями, саме вона має поставати середовищем соціалізації, у якому дитина би засвоювала моделі поведінки, орієнтовані на ненасильницьке, неагресивне зняття життєвих протиріч. Цей підхід гармонійно вписується у загальноосвітню тенденцію до демократизації соціальних інститутів, що створювало би сприятливі можливості для самореалізації та самоактуалізації особистості як вимог суспільства на

сучасному етапі розвитку. Дійсно, постіндустріальне суспільство ще більше покращує умови існування людини, вони почувають себе захищеними в соціальному плані, а в суспільстві відбувається зсув від цінностей виживання до цінностей самовираження, який виражається емансипацією від влади та авторитетів [3, с. 52].

Відомі дослідники процесів трансформації ціннісних пріоритетів сучасного людства Р. Інглхарт та К. Вельцель, стверджують, що сучасна доба утверджується, в тому числі, шляхом створення сприятливих можливостей для реалізації життєвих стратегій саме у неагресивний, демократичний спосіб: «Свобода вибору та емансипація стали лейтмотивом в усіх сферах життя, від політики до виховання дітей, відносин між статями, мотивації до праці, релігійної орієнтації та громадянської активності. Ствердження цінностей самовираження та свободи вибору створює вельми сприятливі об'єктивні умови, що дозволяють прагненням усіх людей до незалежності грати пріоритетну роль. Поворот до свободи вибору веде до надзвичайно важливих наслідків, оскільки супроводжується вимогами щодо розширення прав та можливості жінок, підвищенні «чуйності» еліт, дієвості громадянських і політичних свобод та демократизації інститутів [3, с. 78].

Акцентувавши увагу на тенденції до демократизації в усіх сферах буття суспільства, вважаємо за доцільне звернутись до ролі сім'ї у становленні неагресивних орієнтацій дитини дошкільного віку. Стаття 8 згаданого вже нами Закону України «Про дошкільну освіту» окреслює роль сім'ї у дошкільній освіті, наголошуючи на тому, що відвідування дитиною дошкільного навчального закладу не звільняє сім'ю від обов'язку виховувати, розвивати і навчати її в родинному колі, а самі батьки несуть відповідальність перед суспільством і державою за розвиток, виховання і навчання дітей, а також збереження їх життя, здоров'я, людської гідності [2]. Разом із тим, в українських реаліях система дошкільної освіти залишається «один на один» із дитиною у питанні розбудови внутрішніх світоглядних та психологічних механізмів упередження агресії та її подолання: у суспільстві, всупереч заявленим у законодавстві принципам, культивується ідея відповідальності освіти за духовний розвиток дитини.

Закріплені в законодавстві положення щодо компліментарного характеру виховного процесу у закладах дошкільної освіти, що мають разом забезпечувати навчальний заклад та сім'я, не реалізуються на практиці, ініціюючи складні колізії не тільки у процесах утвердження орієнтацій на неагресивну міжособистісну взаємодію, але й в усій вітчизняній системі виховання дитини цієї специфічної вікової категорії. Варто пам'ятати про наступне: «Саме в сім'ї дитина проходить первинну соціалізацію і на її прикладі вчиться взаємодіяти з іншими людьми... Реакції батьків на агресивну поведінку дитини, характер стосунків між ними і дітьми, рівень сімейної гармонії – це ті фактори, які можуть зумовити агресивну поведінку дитини в сім'ї, а також поза нею впливати взаємовідношення з оточуючими. Засвоєні в дитинстві моделі поведінки, залишаються практично незмінними до кінця життя, тому упередження агресивності в дітей засобами сім'ї є вкрай важливими та необхідними» [4, с. 187].

Батьки, реалізуючи індивідуалістичні життєві стратегії, заробляючи гроші та творячи власну кар'єру, прикриваються міфологемами «вони за це отримують зарплату» стосовно тих, хто виховує дітей у системі дошкільної освіти. В результаті, процеси розбудови стійких механізмів неагресивної взаємодії у колективі та суспільстві в цілому набувають деформованого, безсистемного характеру: сім'я має виступати важливим середовищем для підтвердження пропонуваної дошкільною освітою життєвих стратегій, розкривати їх потенціал та демонструвати практичну ефективність. Проте, складається ситуація наступного характеру: в дошкільній освіті у багатьох випадках вихователі повинні не просто виступати трансляторами неагресивних моделей поведінки, а здійснювати глибинну корекцію агресивних підходів, які можуть оточувати дитину в сімейному середовищі [4, с. 196].

Переходячи до огляду можливостей шкільної освіти, хотілося би зазначити, що особливістю суб'єктів навчання та виховання є актуалізація пізнавальних процесів, що відповідним чином враховується у освітніх стратегіях упередження та подолання агресивності. Якщо дитина дошкільного віку здійснює засвоєння моделей поведінки, здебільшого, без глибинного раціонального оволодіння їхньою логікою, керуючись системою заохочень та заборон тощо, то на наступному щаблі освіти моделі поведінки набувають глибшого раціонального наповнення, а зовнішні заборони мають бути інтерновані, постаючи складовими частинами світоглядних орієнтацій дітей та підлітків. В цьому плані О. Коломієць зазначає: «В процесі навчання, оволодіваючи новими знаннями в дитини відбувається формування і розвиток форм розсудливої діяльності. Мислення осягає новий зміст, систематизований і відносно узагальнений зміст досвіду, який на відміну одиничних ситуацій, стає головною опорною базою розумових операцій. Ми погоджуємося, що відкритість до трансформації, оновлення знань має культивуватись викладачами та підтримуватись у школярах» [4, с. 202].

При цьому, варто пам'ятати, що школярі також постають мішенню широкого спектру впливів, що значно ускладнює процеси пошуку ефективних стратегій упередження та подолання агресивності. Таке завдання висуває високі вимоги до сучасного вчителя, який має одночасно володіти фаховими компетенціями; бути носієм знань в галузі підліткової психології та активно застосовувати їх на практиці; розуміти на особливостях сучасних субкультур, орієнтуватись у просторі сучасних інформаційних технологій тощо.

Вміння оцінити потенціал чи загрози сучасних гаджетів та технологій в упередженні агресивності є також необхідною рисою сучасного вчителя – носія та транслятора ідеї, що у сучасному технологічно розвиненому суспільстві завжди має залишатись простір для міжособистісної комунікації у неагресивний спосіб: «Сучасне суспільство під впливом засобів мас-медіа, комп'ютерів та Інтернету перебуває у стані радикальної трансформації, коли змінюється людське сприйняття світу, повсякденне соціальне середовище, географія, політичні практики тощо. Слід підкреслити, що визначення цілей та задач інформатизації суспільства потребує існування розвинутої теорії феномену віртуальної реальності, що ґрунтується на дослідженні

проникнення до життя суспільства віртуальної реальності та її впливі на індивіда» [6, с. 1].

Разом із тим, сучасний вчитель має раціонально оцінювати можливості та недоліки, наприклад, комп'ютерних технологій, уникаючи «демонізації» досягнень науково-технічного прогресу, використовуючи їх на користь розбудови освітнього середовища, сприятливого для упередження та мінімізації агресивності. На потреби урахування викликів розвитку сучасних технологій на шляху утвердження нових стратегій розвитку освіти наголошує Д. Дзвінчук [1, с. 31–32]. Для вчителя та, відповідно, сучасної педагогічної освіти, важливо володіти навичками саме комплексної багатовимірної оцінки чинників та факторів утвердження агресивності у школярів, що дозволить їм творчо, на індивідуальному рівні реалізувати стратегії її мінімізації.

На нашу думку, в навчанні школярів потребують аналізу наступних чинників, що впливають на рівень агресивності школярів: фізіологічна «сприятливість» до агресії (сила, зріст, витривалість); темперамент; культурно-релігійний контекст сім'ї; потенційний негативний вплив сучасної екранної культури (Інтернет, телебачення, візуальне мистецтво тощо); здатність до самоконтролю; вплив можливих «поганих звичок» (алкоголь, наркотики тощо); амбіційність та лідерські якості, що можуть реалізуватись у агресивний спосіб; вікові переваги над іншими членами соціальної групи тощо. При цьому, зазначений перелік не претендує на закінченість та повноту переліку в межах нашого дослідження, а його обґрунтування виходить за межі завдань нашої статті.

Переходячи до формулювання висновків дослідження, хотілося би звернутись до американського досвіду пошуку освітніх стратегій упередження та подолання агресивності засобами дошкільної та шкільної освіти. У своїй роботі «Стратегії зменшення агресії», А. Голдстейн зазначає, що у американській освітній традиції для подолання та упередження агресії існують три ключових стратегії:

– теорія контролю, згідно якої покарання та контроль є максимально ефективним засобом стримування агресії, який реалізується у школі та сім'ї за допомогою вербальних та фізичних технік покарання;

– теорія катарсису, який передбачає дієві механізми зняття стресу, пом'якшення емоційних проявів, які мають форми негативної експресії, які емпатично ідентифікуються з іншою особою. Автор пропонує метафору «спуску пари» для даної стратегії;

– теорія «співмешкання», згідно якої, агресивність має бути визнана в якості невід'ємної складової людської природи, а незначні її прояви мають толеруватись суспільством [10, с. 16].

У роботі зазначеного вище автора робиться наголос, що використати у освіті лише одну стратегію неможливо для досягнення ефекту мінімізації проявів агресивності в учнів. На нашу думку, ефективна стратегія має складатись із збалансованих між собою підходів цих та інших систем упередження агресивності. На евристичності зазначеного підходу наголошує Д. Свириденко, стверджуючи потребу виходити за межі лінійних когнітивних стратегій класичної освіти на користь нелінійних багатовимірних підходів: сучасна соціокультурна динаміка, експоненційне зростання

кількості інформації й знань вимагають відходу від традиційних форм організації навчального процесу [5, с. 129].

До того ж, кожна із цих систем не є досконалою та може справедливо поставати об'єктом критики з філософських позицій. Наприклад, теорія контролю пропонує широкий спектр правил, обмежень та покарань, концентруючись довкола проблеми «що не можна робити», в той же час, не даючи відповідей на питання, як саме треба діяти у тій чи іншій ситуації. Стратегія контролю не пропонує механізмів прийняття «правильних», неагресивних рішень, відповідно, має бути доповнена іншими підходами для можливості її використання в умовах складної соціокультурної динаміки глобалізованого світу, в якій цінність готових рішень для вирішення непередбачуваних колізій соціальної практики наближується до нуля.

Отже, підбиваючи підсумки дослідження, зазначимо, що дошкільна та шкільна освіта виступають важливими соціокультурними феноменами, які здатні впливати на кількісні та якісні характеристики агресивності особистості. Саме вони за своїм покликанням є дієвими засобами утвердження світоглядних та психологічних механізмів, здатних регулювати характер діяльності дитини чи підлітка, надаючи їй агресивного чи неагресивного характеру. Даний підхід відповідним чином відображений у законодавчій базі в галузі освіти: декларується, що потреба у вихованні толерантної, гуманстично-орієнтованої особистості є одним із фундаментальних принципів освіти для дітей та підлітків. Разом із тим, соціокультурний український ландшафт та складні процеси утвердження глобального суспільства надають безпосереднім процесам мінімізації агресивності змісту, сповненого колізій.

До того ж, вдалося продемонструвати, що стратегії подолання агресивності мають дистанціюватись від одновимірного трактування проблеми, коли причиною агресії вважаються фізіологічні, психологічні особливості суб'єктів виховання, або особливості сімейного виховання, або якості виховного супроводу у навчальному закладі тощо. Отже, зазначена стратегія має на теоретично обґрунтованому рівні поєднувати можливості низки теорій упередження та подолання агресивності (теорія контролю, катарсису тощо), враховувати широкий спектр чинників актуалізації агресивних інтенцій у дітей та підлітків (психологічні, фізіологічні, культурно-релігійні тощо) аби мати ефективний характер в умовах складної сучасної соціокультурної динаміки, яка також має місце й у шкільній та дошкільній освіті: зазначена стратегія має поставати не в якості «закритої» системи обмежень із відомою кількістю чинників, а бути здатною демонструвати евристичність на засадах відкритості та з урахуванням багатовимірності потенційних загроз утвердження агресії у освітньому середовищі шкільної та дошкільної освіти.

Список використаних джерел

1. Дзвінчук Д. І. Розвиток освітніх систем у ХХ столітті та нові запити ХХІ століття / Д. І. Дзвінчук // Вища освіта України. – 2007. – №1. – С.27–35.

2. Закон України «Про дошкільну освіту» від 11.07.2001 №2628-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>

3. Инглхарт Р. Модернизация, культурные изменения и демократия: Последовательность человеческого развития / Р. Инглхарт, К. Вельцель – М.: Новое издательство, 2011. – 464 с.

4. Коломієць О. Г. Філософська парадигма упередження агресивності у сучасному суспільстві: дис. ... д-ра філос. наук: 09.00.03 / Олена Германівна Коломієць; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2015. – 396 с.

5. Свириденко Д. Б. Потенціал педагогіки трансгресії в епоху глобалізації / Д. Б. Свириденко // Гілея. Історичні науки. Філософські науки. Політичні науки: Науковий вісник / За заг. ред. праць. – Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. – Вип.88 (9). – С.128–132.

6. Свириденко Д. Б. Феномен віртуальної реальності в європейській філософії на межі ХХ – ХХІ ст. (історико-філософський аналіз): автореф. дис... канд. філософ. наук: 09.00.05 / Д. Б. Свириденко; Дніпропетр. нац. ун-т. – Д., 2008. – 18 с.

7. Філософія освіти: Навчальний посібник / За заг. ред. В. Андрущенко, І. Передборської. – К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – 329 с.

8. Bazaluk O., Blazhevych T. Modern Basics Philosophy of Education / O. Bazaluk, T. Blazhevych // Future Human Image. – 2015. – Vol.2 (5). – P.93–100.

9. Collado-Ruano J. Biomimicry: a Necessary Eco-Ethical Dimension for a Future Human Sustainability / J. Collado-Ruano // Future Human Image. – 2015. – Vol.2 (5). – P.23–57.

10. Goldstein Arnold P. Aggression reduction strategies / Arnold P. Goldstein // Peace Review: A Journal of Social Justice. – 1992. – Issue 4:3. – P.14–18.

References

1. Dzvynchuk D.I. Rozvytok osvitych system u KHKH stolitti ta novi zapyty XXI stolittya / D. I. Dzvynchuk // Vyscha osvita Ukrainy. – 2007. – №1. – S.27–35.

2. Zakon Ukrainy «Pro doshkil'nu osvitu» vid 11.07.2001 №2628-III [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>

3. Inghart R. Modernizacija, kul'turnye izmenenija i demokratija: Posledovatel'nost' chelovecheskogo razvityja / R. Inghart, K. Vel'cel' – M.: Novoe izdatel'stvo, 2011. – 464 s.

4. Kolomyjets' O. H. Filosofov's'ka paradyhma uperedzhennya ahresyvnosti u suchasnomu suspil'stvi: dys. ... d-ra filoz. nauk: 09.00.03 / Olena Hermanivna Kolomyjets'; Nats. ped. un-t im. M. P. Drahomanova. – Kyjiv, 2015. – 396 s.

5. Svyrydenko D. B. Potencial pedahohiky trans'hresiyi v epokhu hlobalizatsiyi / D. B. Svyrydenko // Hileya. Istorychni nauky. Filosofov's'ki nauky. Politychni nauky: Naukovyy visnyk: Zb. nauk. prats'. – Kyjiv: NPU imeni M. P. Drahomanova, 2015. – Vyp.88 (9). – S.128–132.

6. Svyrydenko D. B. Fenomen virtual'noyi real'nosti v yevropeys'kiy filozofiyi na mezhi XX – XXI st. (istoryko-filosofov's'kiy analiz): avtoref. dys... kand. filozof. nauk: 09.00.05 / D. B. Svyrydenko; Dnipropetr. nats. un-t. – D., 2008. – 18 s.

7. Filosophiya osvity: Navchal'nyy posibnyk / Za zah. red. V. Andrushchenka, I. Peredbors'koyi. – K.: Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova, 2009. – 329 s.

8. Bazaluk O., Blazhevych T. Modern Basics Philosophy of Education / O. Bazaluk, T. Blazhevych // Future Human Image. – 2015. – Vol.2 (5). – P.93–100.

9. Collado-Ruano J. Biomimicry: a Necessary Eco-Ethical Dimension for a Future Human Sustainability / J. Collado-Ruano // Future Human Image. – 2015. – Vol.2 (5). – P.23–57.

10. Goldstein Arnold P. Aggression reduction strategies / Arnold P. Goldstein // Peace Review: A Journal of Social Justice. – 1992. – Issue 4:3. – P.14–18.

Kachmar O. V., Ph.D. in pedagogy, associate professor, assistant professor of arts disciplines of elementary education at Vasyl Stefanyk Precarpathian National University (Ukraine, Ivano-Frankivsk), Ooleksandra75@ukr.net

Child and adolescent aggression as an object of educational influence: an attempt at philosophical conceptualization

The proposed article examines the educational strategies of preschool and school education aimed at preventing and overcoming the aggressiveness of students. In Ukraine, the need of education of tolerant, humanistically-oriented personality is declared being one of the fundamental principles of the education of children and adolescents. But processes of aggressiveness anticipating are full of collisions. Educational strategies should combine (on a theoretically grounded level) the

capabilities of a number of theories of prevention and overcoming of aggression (control theory, catharsis one etc.). It also should take into account a wide range of factors of actualization of aggressive intentions for children and adolescents (psychological, physiological, cultural and religious ones etc.) to be effective in the face of complex modern socio-cultural dynamics.

Keywords: aggression, aggression, preschool education, school education, prevention of aggressiveness, overcoming of aggressiveness.

* * *

УДК 16:001.5

Білоус А. О.,
аспірант, Київський національний університет
м. Т. Шевченка (Україна, Київ),
annabelous24@gmail.com

РІВНІ ФОРМАЛЬНО-ЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ ІНТЕРНЕТ-ДИСКУРСУ

Проводиться формально-логічний аналіз явищ інтернет-дискурсу. Завдяки такому підходу аналізуються такі акти інтернет-дискурсу: флейм, тролінг, оффтоп, хлівар та інші; інтернет-конструкти: емотикони, гіф-анімації, стікери, інтернет-меми. Аналіз проводиться на рівнях: ім'я/поняття, судження/висловлювання, міркування. За такого підходу інтернет-дискурс постає як певна стала конструкція. Логічний аналіз інтернет-дискурсу дозволяє структурувати та систематизувати сам процес його реалізації. На формальному рівні аналізу інтернет-дискурсу стає очевидним, що він відрізняється від реального дискурсу застосуванням особливих конструктивів, які можуть з точки зору логіки виконувати різні функції. Тут виникають нові форми функціонування мови, які, поєднуючись з уже звичними, оновлюють саме поле дискурсу.

Ключові слова: інтернет-дискурс, формальна логіка, інтернет-конструкти, акти інтернет-дискурсу, імена, поняття, судження, міркування.

Бурхливий розвиток Інтернету та його всеосяжність породило нове явище спілкування – інтернет-дискурс. Чимало дослідників виокремлюють різні підходи щодо розуміння та опису цього явища. Загалом проблематика, присвячена аналізу комунікації та її аргументативної складової розглядалась Аристотелем, Р. Вейтлі, Ю. Габермасом, Ф. Гваттарі, П. Лоренценом, Я. Хінтіккою, Н. Хомським, Р. Якобсоном та ін. Серед дослідників, які розглядали проблеми віртуальної комунікації, можна виділити такі імена: М. Аакхус (M. Aakhus), С. Ваттс (E. Watts), Г. Вегер (H. Weger), Е. Галичкіна, Р. Докінз, М. Кастельс, П. Кондаротов, О. Леонтович Л. Назарова, А. Назарчук, О. Романов, Е. Тофлер та інші. Інтернет-дискурс став об'єктом дослідження таких науковців як О. Горошко, В. Громова, Л. Компанцева та ін. Проте цілісного аналізу інтернет-дискурсу з точки зору логіки не проводилося.

Мета цієї статті – репрезентувати можливий підхід до формально-логічного аналізу інтернет-дискурсу на рівнях: імена/поняття, судження/висловлювання, міркування.

Зважаючи на те, що сьогодні інтернет-спілкування є невід'ємною частиною суспільного життя, але цілісний аналіз його з точки зору логічного знання не проводився, ми вважаємо за потрібне зупинитись на розгляді інтернет-дискурсу з точки зору формально-логічного підходу. Різноманітні прийоми, методи та способи вираження думок можна проаналізувати через базові форми мислення, основні терміни сучасної логіки. У цьому випадку інтернет-дискурс постає як певна стала конструкція. Завдяки надбанням традиційної та сучасної логік можна провести аналіз на рівні мисленневих структур, а саме: на рівні імен/понять, суджень/висловлювань та міркувань. Зазначимо, що інтернет-дискурс є таким що постійно розвивається,